

Finantsinspeksioon

NÕUDED LEPINGULISE INVESTEERIMISFONDI TINGIMUSTELE

Soovituslik juhend on kehtestatud Finantsinspeksiooni juhatuse 28.07.2004. a otsusega nr 35-7 ja muudetud Finantsinspeksiooni juhatuse 05.02.2018. a otsusega nr. 1.1-7/38 Finantsinspeksiooni seaduse § 57 lg 1 ja lg 3 alusel.

I. Üldsätted

1. Soovitusliku juhendi eesmärk ja kohaldamine

- 1.1. Investeeringufondide seaduse (edaspidi IFS) § 29 kehtestab nõuded muu hulgas lepingulise fondi (edaspidi fond) tingimuste koosseisule. Juhendi eesmärgiks on täpsustada IFS-is ja kogumispensionide seaduses (edaspidi KOPS) esitatud üldist laadi nõudeid fondi tingimuste koosseisule, avada nende sisu ja eesmärk ning seeläbi selgitada fondi tingimuste registreerimise taotlejale fondi tingimuste registreerimisega seotud aspektide sisu ja eesmärki.
- 1.2. Käesolev juhend ei paku lõplikku lahendust - taotleja peab alati pidama silmas õigusaktides sätestatud, konkreetse registreerimismenetluse asjaolusid ning ei ole välistatud, et mõnel juhul peab taotleja käituma õigusaktidele või konkreetsetele põhjendatud asjaoludele tuginedes juhendis kirjeldatust erinevalt. Juhendis esitatud juhiseid peab järgima kooskõlas IFS-is, KOPS-is ja teistes õigusaktides kehtestatud nõuetega.
- 1.3. Juhend on kohaldatav Finantsinspeksioonis registreeritavatele lepinguliste fondide tingimustele.

II. Nõuded fondi tingimustele

2. Nõuded fondi tingimustele

2.1. Üldnõuded fondi tingimuste sisule ja vormile

- 2.1.1. Fondi tingimuste koosseis ja sisu peab vastama õigusaktides kehtestatud nõuetele. Fondi tingimustes võib ette näha ka muid nõudeid, mis ei ole vastuolus õigusaktidega.
- 2.1.2. Fondi tingimuste vormiline ülesehitus peab olema loogiline ja süsteemselt struktureeritud, tagamaks fondi tingimuste lihtsa loetavuse ja arusaadavuse investoritele.
- 2.1.3. Fondi tingimustes avalikustatud informatsioon peab olema õige, täpne, üheselt mõistetav, informatsioon ei tohi olla eksitava sisuga ning sealt ei tohi olla välja jäänud ega puududa midagi, mis mõjutaks informatsioonis esitatud andmete sisu või tähendust.

2.2. Fondi nimetus ja viide, et fond on moodustatud lepingulise fondina

- 2.2.1. Fondi nimetuses tuleb kasutada sõna "fond" või "investeeringufond".
- 2.2.2. Pensionifondi nimetuses tuleb kasutada sõna "pensionifond", kusjuures kohustusliku ja vabatahtliku pensionifondi nimetuses ei või kasutada sõnu, mis annaksid eksitavalt alust arvata, et tegemist on teist liiki pensionifondiga.
- 2.2.3. Fondi nimetus peab olema selgesti eristatav teiste fondide nimetusest.
- 2.2.4. Fondi nimetuses on soovitav väljendada fondi liik, lähtudes fondi investeeringupoliitikast.

2.2.5. Fondi nimetus ei tohi olla eksitav. Olulisimana tuleb tagada, et fondi nimetus ja selle investeerimispoliitika ei oleks vastuolus.¹

2.3. Fondi moodustamise kuupäev ja fondi asukohariik

2.3.1. Fondi tingimustes tuuakse välja fondi moodustamise kuupäev ja fondi asukohariik.

2.4. Tähtajalise fondi puhul fondi tähtaeg

2.4.1. Fondi tingimustes sätestatakse fondi tähtaeg juhul, kui fond on loodud tähtajaliselt ning pärast tähtaja saabumist fond likvideeritakse või fondi jätkamine on vajalik eraldi otsustada. Sellisel juhul esitatakse fondi tingimustes kord, mille kohaselt fondi likvideerimist pärast tähtaja saabumist alustatakse või otsuse tegemise kord, mille kohaselt fondi tegevust võidakse jätkata.

2.5. Märge, kui fond on eurofond, investorfond või ühisfond

2.5.1. Kui tegemist on eurofondiga, investorfondiga või ühisfondiga, siis esitatakse tingimustes sellekohane märge.

2.6. Märge, et fond on avalik fond

2.6.1. Kui tegemist on avaliku fondiga, esitatakse fondi tingimustes sellekohane märge.

2.7. Fondivalitseja ärinimi, registrikood ja asukoht

2.7.1. Fondi tingimustes esitatakse fondivalitseja ärinimena fondivalitseja äriregistrisse kantud nimi, registrikood ja fondivalitseja äriregistrisse kantud asukoht ning aadress.

2.7.2. Kui fondivalitseja tegevuskoht (püsiva ja kestva majandustegevuse või muu põhikirjalise tegevuse koht) erineb fondivalitseja asukohast võib fondi tingimustes esitada ka fondivalitseja tegevuskohti. Sellisel juhul peavad fondi tingimused selgelt eristama fondivalitseja asukohta ja tegevuskoha(d).

2.8. Märge, kui lepingulise fondi vara jaguneb allfondideks

2.8.1. Fondi tingimustes esitatakse informatsioon selle kohta, kui lepingulise fondi vara jaguneb allfondideks.

2.9. Fondi vara investeerimisstrateegia ja -poliitika (edaspidi *investeerimispoliitika*) üldiseloostus, sealhulgas see, millisesse varasse ja millistesse regioonidesse fondi vara investeeritakse

2.9.1. Fondi tingimustes sätestatakse investeerimispiirangud suhtarvuna fondi aktive turuväärtusest.

2.9.2. Fondi tingimustes peavad olema loetletud varade liigid (näiteks aktsia, võlakiri, tuletisväärtpaber, kinnisvara jmt.), millesse võib fondi vara investeerida. Varade liikide nimetuste konkretiseerituse aste peab olema piisav, et tagada investoritele mõistlik võimalus hinnata fondi investeerimispoliitika põhiprintsiipe.

2.9.3. Kui fondi tingimuste kohaselt lubatakse sõlmida tehinguid tuletisväärtpaberitega, tuleb fondi tingimustes sätestada selliste tehingute eesmärgid. Kui fondi tingimustes ei nähta ette tehinguid tuletisväärtpaberitega, siis tuleb seda tingimustes sätestada.

¹ Juhul, kui fondi nimetusena kasutatakse näiteks nimetust "Kapitalikaitse fond" või "Garanteeritud tootlusega fond", tuleb tingimustes selgelt sätestada, milles seisneb fondi kapitali kaitstus või garanteeritus. Fondi nimes esitatud fondi investeerimispiirkond peab vastama tingimuste sisule.

Finantsinspeksioon

- 2.9.4. Fondi tingimustes peavad olema loetletud emitentide liigid (näiteks äriühing, riik, kohalik omavalitsus jmt.), kelle poolt emiteeritud väärtpaberitesse ja millistesse vara liikidesse vastavalt võib fondi vara investeerida. Emitentide liigituse konkretiseerituse tase peab olema piisav, tagamaks investorile mõistlik võimalus hinnata fondi investeerimispoliitika põhiprintsiipe.
- 2.9.5. Fondi tingimustes peavad olema sätestatud piirangud fondi vara investeerimisele varade liigiti, regiooniti ja majandusharuti. Kui fondi juhtimises ei nähta ette varade investeerimise piiranguid regioonidele või majandusharudele, tuleb seda tingimustes sätestada.
- 2.9.6. Fondi juhtimise osas võib tingimustes ette näha, et täpsed vara liigi, emitendi liigi, regiooni või majandusharu (jmt.) omavahelised osakaalud võidakse määrata fondi igapäevase juhtimise käigus, kuid sellisel juhul peavad tingimused sellist võimalust selgelt sätestama.
- 2.9.7. Fondi tingimustes tuleb sätestada fondi arvel laenu võtmise ja andmise lubatavus või mittelubatavus.
- 2.9.8. Fondi tingimustes peab olema sätestatud fondi varade riski hajutamise nõuded, mis on seotud investeerimisega teatud regioonidesse, teatud liiki varadesse, emitentidesse, majandusharudesse jmt.
- 2.9.9. Kui fondi varade investeerimisel on eesmärgiks jälgida indeksit või muud võrdlusindikaatorit, siis sätestatakse fondi tingimustes vastavad investeerimise reeglid (milliste meetoditega ja millises ulatuses tagatakse indeksi või muu võrdlusindikaatori jälgimine) ning informatsioon selle kohta, millist indeksit või muud võrdlusindikaatorit investeringute tegemisel jälgitakse.
- 2.9.10. Fondi tingimustes ei ole soovitatav kasutada piirangute kehtestamisel määratlemata mõisteid, nagu näiteks "peamiselt", "eelkõige" või "põhiliselt" ilma, et nimetatud piirangut või mõistet ei sisustata tingimustes täpsemalt. Selliste sõnade kasutamisel peab tingimustes olema sätestatud numbriline ligikaudne osakaal või osakaalude piirid, mida vastav sõna väljendab.
- 2.9.11. Kui fondi juhtimise meetodiks on fondi varade passiivne juhtimine (näiteks indeksi järgimine), siis esitatakse vastav informatsioon fondi tingimustes.
- 2.9.12. Fondi tingimustes on soovitatav sätestada börside või muude reguleeritud turgude loetelu, millel kaubeldavatesse varadesse võib fondi vara investeerida.
- 2.9.13. Fondi tingimustes esitatakse viide, et fondi varade investeerimisega seotud riskide lühikirjeldus esitatakse fondi emissiooniprospекtis.
- 2.10. Fondi arvel makstavate kõigi tasude ja kulude loetelu ning nende arvutamise kord**
- 2.10.1. Fondi tingimustes esitatakse kõikide fondi arvelt makstavate ja fondi valitsemisega otseselt seotud kulutuste täielik loetelu ning nende arvutamise kord. Kulutuste loetelu järel ei ole lubatud kasutada sõnasid "ja muud taolised kulutused" või teisi sarnaseid määratlusi, millised ei täida kulutuste täieliku loetelu esitamise eesmärki ja kohustust.
- 2.10.2. Vabatahtliku ja kohustusliku pensionifondi arvelt võib maksta tingimuste kohaselt üksnes kulutusi, mis on loetletud IFS-is.
- 2.11. Pensionifondi ja eurofondi arvel makstavate kõigi tasude ja kulude summaarne piirmäär**
- 2.11.1. Fondi tingimustes sätestatakse kõikidele fondi arvelt makstavate tasudele ja kulutustele kohaldatav ühtne piirmäär, mida fondivalitsejal ei ole lubatud ületada sõltumata asjaolust, et ühe või teise tasu või kulutuse liigi osas on õiguslik alus seda maksta fondi arvelt ja maksmine mahub tingimustega kehtestatud üksiku tasu või kulutuse liigi piirmäära.

2.12. Osakute liigid, kui fondil on eri liiki osakuid

2.12.1. Kui fondi tingimustega nähakse ette eriliigilisi osakuid, tuleb fondi tingimustes esitada täielik loetelu eriliigilistest osakutest tulenevatest õigustest ja kohustustest, sealhulgas selliste osakutega seotud tasud.

2.13. Osakutega seotud õigused ja kohustused, sealhulgas osakust tulenev hääleõigus, murdosakute ümardamise reeglid ning fondi tulu jaotamise kord

2.13.1. Fondi tingimustest peab olema selgelt arusaadav ühe osaku liigist tulenevate õiguste ja kohustuste erinevus teise osaku liigist tulenevatest õigustest ja kohustustest.

2.13.2. Fondi tingimustes peab olema esitatud informatsioon selle kohta, millisest ajahetkest alates hakkavad kehtima osakuga seonduvad õigused.

2.13.3. Fondi tingimustes peab olema esitatud informatsioon selle kohta, et osakuomanik ei vastuta isiklikult fondi kohustuste eest, mida fondivalitseja on osakuomanike ühisel arvel võtnud, samuti kohustuste eest, mille täitmist on fondivalitsejal vastavalt fondi tingimustele fondi arvelt õigus nõuded ning et vastutus nende kohustuste täitmise eest on piiratud tema fondi kuuluva varaga.

2.13.4. Fondi tingimustes tuleb käsitleda vähemalt järgmisi osakuga seotud õigusi ja kohustusi:

2.13.4.1. õigus omada proportsionaalset osa fondi varast vastavalt osaluse suurusele;

2.13.4.2. õigus proportsionaalsele osale fondi tulust vastavalt osaluse suurusele (sh õigus väljamaksetele);

2.13.4.3. õigused osaku võõrandamisel (sh fondivalitseja kohustused osaku tagasiostmisel);

2.13.4.4. õigused osaku vahetamisel;

2.13.4.5. osaku omamise, omandamise ja võõrandamisega seotud tasud ja kulutused;

2.13.4.6. õigused fondi likvideerimisel;

2.13.4.7. osakust tulenev hääleõigus või selle puudumine;

2.13.4.8. õigus saada fondi ja fondivalitseja kohta informatsiooni;

2.13.4.9. õigused seoses fondi üldkoosolekuga, kui fondil on üldkoosolek;

2.13.4.10. osaku omamisega kaasneva vastutuse ulatus;

2.13.4.11. õigus osalust tõendava dokumendi väljastamisele.

2.13.5. Kui osakuomanikul mõni ülalloetletud õigustest või kohustustest puudub ning see on kooskõlas õigusaktiga, tehakse fondi tingimustesse vastava õiguse või kohustuse puudumise kohta märged.

2.14. Osakute väljalaskmise ja tagasivõtmise sagedus

2.14.1. Fondi tingimustes avalikustatakse osakute väljalaske- ja tagasivõtmishinna avalikustamise koht ja sagedus.

2.15. Garantii tingimused ning garantiiandja ärinimi, asukoht ja selle olemasolul registrikood, kui fondi tootlust garanteeritakse

Finantsinspeksioon

2.15.1. Garanteeritud tootlusega fondi korral tuleb fondi tingimustes esitada garantiandja kohta tema ärinimi, äriregistrisse kantud asukoht ja aadress ning registrikood.

2.16. Märge lepingulise fondi osakuomanike õiguse kohta, kui see on olemas, võtta osa üldkoosolekust ja selle õiguse omandamisega seotud tingimused, osakuomanike üldkoosoleku pädevus, kokkukutsumise ja otsuste vastuvõtmise kord, sealhulgas üldkoosoleku pidamise koht ja üldkoosoleku pidamise kulude katmise tingimused

2.16.1. Lepingulise fondi tingimustes tuleb välja tuua fondi osakuomanike õiguse kohta, kui see on olemas:

2.16.1.1. võtta osa üldkoosolekust ja selle õiguse omandamisega seotud tingimused;

2.16.1.2. osakuomanike üldkoosoleku pädevus, kokkukutsumise ja otsuste vastuvõtmise kord, sealhulgas üldkoosoleku pidamise koht ja üldkoosoleku pidamise kulude katmise tingimused.

2.17. Fondi tingimuste muutmise kord

2.17.1. Fondi tingimustes sätestatakse vähemalt:

2.17.1.1. fondi tingimuste muutmist otsustav organ;

2.17.1.2. fondi tingimuste muudatuste jõustumise kord;

2.17.1.3. fondi tingimuste muudatuste avalikustamise kord, mille kohaselt avalikustatakse teade viivitamata pärast fondi tingimuste muudatuse kooskõlastamist Finantsinspeksiooniga fondi tingimuste muutmise kohta ja fondi muudetud tingimused, selle konsolideerimisgrupi, millesse fondivalitseja kuulub, veebilehel.

2.17.1.4. Kui fondivalitseja jätab endale õiguse muuta oma äranägemisel kõiki fonditingimusi, on soovitatav tingimustes vastav asjaolu eraldi ära märkida, lisades seejuures informatsiooni, et muuta võib ka olulisi tingimusi, mis puudutavad näiteks fondi investeerimispiiranguid ning fondiga seotud tasusid;

2.17.1.5. Informatsioon selle kohta, et fondi tingimuste muudatused kooskõlastab Finantsinspeksioon, välja arvatud juhul kui IFS-is sätestatakse teisiti.

2.18. Fondi lõpetamise alused ja likvideerimise kord

2.18.1. Fondi tingimustes sätestatakse vähemalt:

2.18.1.1. fondi likvideerimist otsustav organ;

2.18.1.2. fondi likvideerimist tingivad asjaolud;

2.18.1.3. fondi valitsemisõiguse deponooriumile ülemineku alused;

2.18.1.4. informatsioon selle kohta, et likvideerimine toimub Finantsinspeksiooni loal;

2.18.1.5. likvideerimisteate avalikustamise kord, mille kohaselt avalikustatakse likvideerimisteade viivitamata pärast likvideerimisloa otsusest teadasaamist fondi likvideerimise kohta fondivalitseja, selle konsolideerimisgrupi, millesse fondivalitseja kuulub, veebilehel;

2.18.1.6. likvideerimismenetluse tähtajad;

2.18.1.7. likvideerimiskulude katmise kord ja kulude maksimaalne määr.

III. Täiendavad nõuded pensionifondi tingimustele

3. Täiendavad nõuded pensionifondi tingimustele lisaks IFS § 29 lg 1 punktides 1, 2, 5, 6, 8, 9 11 ja 12 sätestatule

3.1. Märge, kas fond on kohustuslik või vabatahtlik pensionifond, sealhulgas tööandja pensionifond

3.1.1. Fondi tingimustes märgitakse, kas tegemist on kohustusliku või vabatahtliku pensionifondiga (sh kui asjakohane, siis mäрге tööandja pensionifondi kohta).

3.2. Nimiväärtusega osaku puhul osaku nimiväärtus

3.2.1. Fondi tingimustes tuuakse nimiväärtusega osaku puhul välja osaku nimiväärtus.

3.3. Pensionifondist väljamaksete tegemise kord

3.3.1. Fondi tingimustes sätestatakse vähemalt:

3.3.1.1. kohustusliku pensionifondi korral mäрге selle kohta, et kohustusliku kogumispensioni saamiseks sõlmib üldjuhul selleks õigustatud isik tema poolt valitud kindlustusandjaga kohustusliku kogumispensioni kindlustuslepingu, mille alusel tehakse väljamakseid perioodiliste võrdsete summadena (annuiteet) vähemalt kord kolme kuu jooksul kuni isiku surmani ning et väljamakse summa võib erineda üksnes lisaintressi võrra;

3.3.1.2. kohustusliku pensionifondi korral informatsioon selle kohta, millistel erandjuhtudel on isikul õigus väljamaksetele otse pensionifondist;

3.3.1.3. vabatahtliku pensionifondi korral informatsioon selle kohta, et vabatahtliku kogumispensioni saamiseks võib selleks õigustatud isik nõuda väljamaksete tegemist vabatahtlikust pensionifondist või sõlmida kogumispensioni saamiseks tema poolt valitud kindlustusandjaga kindlustuslepingu;

3.3.1.4. rahaliste vahendite ülekandmise kord pensionifondist kindlustusandjale (sh osaku hinna fikseerimise kord).

3.3.1.5. informatsioon ealiste ja muude piirangute kohta, mis on seatud väljamaksete tegemise tingimuseks;

3.3.1.6. informatsioon selle kohta, et kui osakute kogusumma alusel arvatud annuiteet ühe kalendrikuu kohta osutuks kindlustuslepingu sõlmimisel väiksemaks kui $\frac{1}{4}$ riikliku 14 pensionikindlustuse seaduse alusel kehtestatud rahvapensioni määrast, on isikul õigus perioodilistele kogumispensioni väljamaksetele pensionifondist;

3.3.1.7. informatsioon selle kohta, et perioodiliste väljamaksetena isikule ühe kalendrikuu kohta kõigist pensionifondidest väljamakstav summa ei või olla suurem kui $\frac{1}{4}$ rahvapensioni määrast. Isikul on õigus nõuda väljamaksete tegemist vähemalt kord kolme kuu jooksul;

3.3.1.8. informatsioon selle kohta, et kui osakute kogusumma on väiksem või osakute kogusumma väheneb punkti 3.3.1.7 alusel perioodiliste väljamaksete tulemusel väiksemaks kui kolmekordne rahvapensioni määr, on isikul õigus nõuda kõigi osakute tagasivõtmist ühekordse väljamaksena;

3.3.1.9. informatsioon selle kohta, et kui osakute kogusumma alusel arvatud annuiteet ühe kalendrikuu kohta osutuks suuremaks kui kolmekordne rahvapensioni määr, on isikul nimetatud määra ületava summa ulatuses õigus täiendavatele perioodilistele kogumispensioni väljamaksetele pensionifondist;

3.3.1.10. informatsioon selle kohta, et kui osakute kogusumma jääk on pärast lepingu sõlmimist või perioodiliste väljamaksete tegemist punkti 3.3.1.9 alusel väiksem kui kolmekordne rahvapensioni määr, siis on isikul õigus nõuda kõigi osakute tagasivõtmist ühekordse väljamaksena.

3.4. Pensionifondi osakute pärimise ja väljamaksete tegemise kord

- 3.4.1. Fondi tingimustes sätestatakse vähemalt:
- 3.4.1.1. informatsioon selle kohta, et pensionifondi osakud on päritavad;
- 3.4.1.2. kohustusliku pensionifondi korral informatsioon selle kohta, et osakuomaniku pärijal, kes on ise kohustatud isik KOPS-i tähenduses, on üks kord ühe aasta jooksul arvates pärimistunnistuse väljastamisest õigus esitada avaldus päritud pensionifondi osakute tagasivõtmiseks või kandmiseks oma pensionikontole;
- 3.4.1.3. informatsioon selle kohta, et kui pärija ei ole punktis 3.4.1.2. nimetatud tähtaja jooksul esitanud kohustusliku pensionifondi osakute tagasivõtmise või pensionikontole kandmise avaldust, on tal õigus 10 aasta jooksul alates pärandi avanemisest nõuda üksnes päritud osakute kandmist tema pensionikontole;
- 3.4.1.4. informatsioon selle kohta, et kui kohustusliku pensionifondi pärijaks on isik, kes ei ole kohustatud isik kogumispensionide seaduse kohaselt, on tal õigus nõuda osakute tagasivõtmist üks kord 10 aasta jooksul pärandi avanemisest;
- 3.4.1.5. informatsioon selle kohta, et vabatahtliku pensionifondi osakuomaniku surma korral on pärijal õigus nõuda kõigi päritud osakute või nendest osa kandmist pärija väärtpaberikontole või osakute tagasivõtmist;
- 3.4.1.6. informatsioon selle kohta, et kui osakuomanikul puuduvad pärijad, tühistatakse talle kuuluvad pensionifondi osakud ja pärimisseaduse §-i 18 ei kohaldata ning et tühistatud osakutest tulenevad õigused ja kohustused loetakse lõppenuks;
- 3.4.1.7. informatsioon selle kohta, et pärimise avaldus ja pärimisõiguse tunnistus esitatakse kohustusliku pensionifondi korral kontohaldurile ja vabatahtliku pensionifondi korral pensionifondivalitsejale.
- 3.5. Tööandja pensionifondi oma töötajate, teenistujate ning tulumaksuseaduse § 9 tähenduses oma juhtimis- ja kontrollorgani liikmete (edaspidi juhtimis- ja kontrollorgani liikmed) eest sissemakseid tegeva tööandja ärinimi, asukoht ja selle olemasolul registrikood**
- 3.5.1. Fondi tingimustes esitatakse tööandja pensionifondi oma töötajate, teenistujate ning tulumaksuseaduse § 9 tähenduses oma juhtimis- ja kontrollorgani liikmete (edaspidi juhtimis- ja kontrollorgani liikmed) eest sissemakseid tegeva tööandja ärinimi, asukoht ja selle olemasolul registrikood.

IV. Lõppsätted

4. Juhendi jõustumine

Juhend jõustub käesolevas redaktsioonis alates 05.02.2018. a.